Petrus <Lombardus>; Henricus <de Gorichem> [Comm.]: Sententiarum libri IV (cum conclusionibus Henrici de Gorichem et problematibus S. Thomae articulisque Parisiensibus)

[Freiburg i. Br.: Kilian Fischer], [ca. 1492] Seite 365

priora bona facta ante statū gratie. ⁊ q̄ deꝰ diligit bo
num qđ in peccante plātauit. ⁊ ita satisfactionem ap-
probat in statu peccati. Secūdo inducit ad hoc idez
autoritatē beati Hiero. dicētis q̄ deus bona facta in
statu peccati remunerat ⁊ facit peccatorē ea metere q̄
seminauit. Postea oñdit magister quō p̄dicte auto=
ritates intelligunt̄ de bonis factis in statu gratie q̄. ꝑ
peccatū mortificant̄. ⁊ postea ꝑ pn̄iam reuiuiscunt.
illa eñ deꝰ diligit ⁊ remunerat ⁊ illa metere facit. non
aūt de illis que fuerūt facta in statu peccati. Postea
respōdet aliter dicēs. q̄ p̄dicte autoritates pn̄t intel
ligi etiā de bonis factis in statu peccati que deꝰ remu
nerat. nō tñ remuneratione glorie eterne sed aliquali
remuneratione tp̄ali. vel etiā remunerat diminuēdo
eternū suppliciū. Et hoc ꝯfirmat autoritate btī Au=
gustini dicētis tribulatiōes sine peccatis ꝑpessas va
lere. nō tamē ad gloriā sꝫ ad supplicij diminutionem
Et similiter dicere videt̄ q̄ sine charitate v̄a penitē=
tia esse nō potest. Ex quo ꝯcludit q̄ bona q̄ cū chari=
tate facta sunt ⁊ ꝑ peccata mortificata: nec ꝑ pn̄iam
reuiuificata ad eternā remunerationē nō valent. licꝫ
valeant ad diminutionē supplicij. qđ ꝯfirmat autori
tate Grego. Postea ꝯcludit quasi ꝓbatū q̄ de vno
peccato sine alijs nō potest pn̄ia agi. Improbat etiā
errorē supra dictū huic veritati ꝯtrariū autoritate be
ati Augu. dicētis. q̄ dn̄s nunq̄ aliquē sanauit quez
totaliter nō sanauit. in quo nos docuit q̄ de vno pec
cato sine alijs non potest fieri pn̄ia. alias sequeret̄ q̄
criminoso cui inimicꝰ esset daret veniā. ⁊ q̄ peccator
sine timore dei veniam ꝯsequeret̄. ⁊ q̄ a deo dimidia
cōsequeret̄ venia vel etiā integra absq̄ vera peniten
tia. que oīa sunt incōuenientia. Ex p̄dictis infero
tertiā ꝓpositionē que est hec. Non valet penitētia ni
si de oībus agat̄ ⁊ res male acquisita quāto citiꝰ re
stituat̄. patet ex p̄missis. Addit etiā que sit vera pn̄ia
scꝫ illa que ad baptismi puritatē ducit ⁊ que vere vi-
te mutationē facit que peccatū abhorret. ⁊ scelus cor
rigit ꝓpter qđ ꝑmanens in oꝑe peccati verā pn̄iam
habere nō potest. Addit etiā in fine q̄ vera penitētia
agi potest absq̄ restitutione qñ nō adest facultas emē
dandi vel restituendi. Si autem adest facultas nullo
modo potest penitētia vera agi nisi ablatū restituat̄.
Et tñ ī speciali.

De tribus que in penitentia consideran=
da sunt. a

XVI

In perfectiōe aūt pn̄ie tria obseruāda sunt. s.
cōpunctio cordis. cōfessio oris.
satisfactio oꝑis. Vñ Johes os
aureū. Perfecta pn̄ia cogit peccatorē oīa
libēter ferre. in corde eiꝰ ꝯtritio. in ore cōfes=
sio. in oꝑe tota humilitas. Hec est fructifera
pn̄ia. vt sicut tribꝰ modis deū offendimus. s.
corde. ore. ⁊ oꝑe. ita tribꝰ modis satisfaciamꝰ
Sunt eñ tres peccati differētie. vt ait Aug.
⁊ in corde. ⁊ in facto. ⁊ in ꝯsuetudine vel ver
bo tanq̄ tres mortes. Vna quasi in domo. s.
cū in corde ꝯsentit̄ libidini. altera quasi ꝓla=
ta iam extra portā cū in factū ꝓcedit libidini
assensio. tertia cū male ꝯsuetudinis tanq̄ mo
le p̄mit̄ animus. vel noxie defensionis clipeo
armat̄. quasi in sepulcro iā ferens. Hec sunt

[Margin: ...Jo]hes os au[reum].]

[Margin: ...Aug]ꝰ. d ser[mone d]ne habito [in] monte]

tria genera mortuoꝝ que deꝰ legit̄ suscitasse
Huic ergo triplici morti. triplici remedio oc
curritur. ꝯtritione. cōfessione. satisfactione.
Cōpunctio nobis cōmendat̄ ibi. Scindite
corda vestra ⁊ nō vestimēta vestra. cōfessio
ibi. Justꝰ in p̄ncipio s̄monis accusator est sui
Vere eñ confitet̄ q̄ se accusat. q̄ execrando
malū sibi imputat. Et ibi effundite coraꝫ illo
corda vestra. Et iterū. Cōfitemini alterutrū
peccata vestra. Satisfactio a Johe p̄cipitur
vbi ait. Facite dignos fructꝰ pn̄ie. s. vt s̄m q̄
litatē ⁊ quantitatē culpe: sit qualitas ⁊ quāti
tas pene. Nō eñ par debꝫ esse fructus boni
oꝑis eiꝰ qui nihil vel minꝰ peccauit. ⁊ eius q̄
grauiꝰ cecidit. Ideo discretio penitēti valde
necessaria ē. vt illa gerat que tradit Augꝰ. di
cens. Cōsideret qualitatē criminis in loco. ī
tp̄e. in ꝑseuerātia. in varietate ꝑsone. ⁊ qua=
li hoc fecerit temptatiōe ⁊ in ipsiꝰ vitij multi
plici executiōe. Oportet eñ penitere forni=
cantē s̄m excellentiā sui status vel officij. vel
s̄m modū meretricis. ⁊ in modū oꝑis sui. ⁊ q̄
liter turpitudinē egerit. si in loco sacrato. si ī
tp̄e orationi ꝯstituto. vt sunt festiuitates ⁊ tē
pora ieiunij. Cōsideret quātū ꝑseuerauerit.
⁊ defleat q̄ ꝑseuerāter peccauerit. ⁊ quanta
victꝰ fuerit impugnatiōe. Sunt eñ qui non
solū nō vincunt̄ s̄ vltro se peccato offert̄. nec
expectant tēptationē s̄ p̄ueniūt voluptatez.
⁊ ꝑtractet secū q̄ multiplici actione vitij de=
lectabiliter peccauit. Oīs ista varietas cō
fitenda est ⁊ deflenda vt cum cognouerit qđ
peccatū est: cito inueniat deū ꝓpiciū. In co
gnoscendo augmentū peccati. inueniat eti=
am cuiꝰ etatis fuerit. cuiꝰ sapiētie ⁊ ordinis.
Immoret̄ in singulis istis ⁊ sentiat modum
criminis. purgās lachrymis omnē qualitatem
vitij. defleat virtutē qua interim caruit. Do
lendū est eñ nō solū q̄ peccauit s̄ q̄ se v̄tute
p̄uauit. Defleat etiā qm̄ offendēs in vno: fa=
ctus est oīm reus. Ingratꝰ eñ extitit q̄ plenꝰ
virtutibꝰ deū oīno nō timuit. In hoc enim
quisq̄ peccator fit culpabilior quo est deo ac
ceptior. Jō eñ adā plꝰ peccauit. q̄ omni bo=
no abūdauit. Alio etiā modo offendēs ī vno
factus est oīm reꝰ. q̄ oīs virtus patit̄ detri
mentū ab vno vitio. Ponat se oīno ī iudicio
⁊ potestate sacerdotis. nihil sui reseruās sibi
vt oīa eo iubēte paratꝰ sit facere ꝓ recipiē=
da vita anime. q̄ faceret ꝓ euitāda corporis
morte. ⁊ cū hoc desiderio. q̄ vitā recuꝑat in=
finitā. Cū gaudio eñ facere debet īmortalis
futurꝰ. q̄ faceret ꝓ differēda morte moriturꝰ
semꝑ dep̄cet̄ deū. offerat deo mentē ⁊ cordis
ꝯtritionē. deinde ⁊ qđ potest det d̄ possessiōe
D

[Margin: Augꝰ. in lib. de pn̄ia q̄ at-tendēda sūt.]

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-333/0365
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG